

Терминът цветна градина може да се тълкува по два противоположни начина - многоцветна градина, специално посадена, за да покаже голямо разнообразие от багри (например през определен сезон), или едноцветна градина, която въздейства и създава определено настроение с използването само на един тон.

цветове и текстури

Най-известната в света едноцветна градина е Бялата градина на Вита Саквиле Уест в замък Sissinghurst, графство Кент, Англия. В зависимост от желанието ни цветният ефект може да е дързък и експериментален или пък деликатен и сдържан.

Цветни правила

Можем да разделим цветния спектър на две - син и жълт сектор. Синият включва синьо-белите, синьо-розовите, лилавите, тъмночервените, сините цветове. В жълтия са кремаво-белите, бежовите, оранжево-розовите, аленочервените, оранжевите и жълтите. Съчетания от двете гама обикновено се хармонизират добре, но при смесването на цветове от една гама

трябва да се внимава. Ако използваме прекалено много багри в градината, ефектът може да е разпръснат - атрактивни композиции се получават от ограничен брой цветове. Избирайки колорит за градината, трябва да имаме предвид, че светлината е основен фактор. В географските ширини с малко слънце и със светлина със синкав нюанс е добре да се наблегне на пастелните цветове - бледорозови, лилави и синьо-сиви. По Средиземноморието или в Калифорния например, където слънцето грее по-ярко, бледите цветове изглеждат като избелели и за предпочитане са по-ярките. Изборът на цветове съчетания зависи и от въздействието, което

Част от Бялата градина на Вита Саквиле Уест в замък Сисингхърст

искаме да създадем. Например сенчест вътрешен двор или тераса може да бъдат оживени с оранжево-розови, оранжеви, червени и жълти цветове, докато горещ вътрешен двор може да бъде "охладен" със сини, сиви и бели нюанси. Силен цвят се използва, за да отведе погледа към специална част на градината, докато меко сините и сивите нюанси са по-малко забележими. Този ефект се използва, за да се създаде илюзия на отдалечаване - например ако се посадят червени рози като преден план със синьо-зелени треви в най-

отдалечената част на градината, тя ще изглежда оптично по-дълга.

Многоцветна градина

За дързък и контрастен дизайн могат да се смесят противоположни цветове на спектъра, например синьо и червено или оранжево, жълто и лилаво. Освен комбинирането на контрастни цветове може да направим градина само в два цвята или в техни нюанси (например да съчетаем нюанси на розово и червено, кремаво и жълто или синьо и лилаво). Многогодишните и сезонните цветя имат най-голям принос в колорита и текстурата на градината. Те са много разнообразни като форма (деликатни дребни цветчета, пищни едри цветове или пък издължени класовидни съцветия) и безброй нюанси. Многогодишните и сезонните цветя са ефектни в самостоятелни групи или в микс бордери, а също така съчетани с храсти, луковични и даже с плодни дървета и зеленчуци; също и като почвопокритни или в съдове. Храстите почти целогодишно осигуряват всякакви нюанси на зелено, сребристо и сиво, червено и лилаво, също жълто и златно, както и пъстроцветни форми. Бялото, светлорозовото, кремавото и сивото са безценни за съживяване

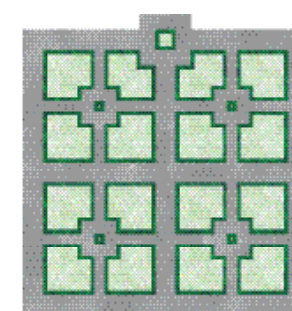
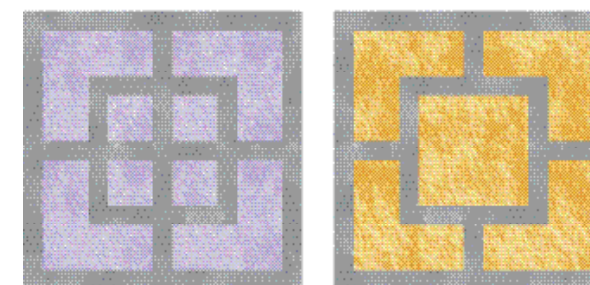

Схема на принципа, на който е направена Бялата градина на Вита Саквиле Уест

Цвята или колорит растен. Жив пл. Настл.

Три класически примерни варианта на подреждане на цветни градини, които могат да се използват като основа за много импровизации

Цвята или колоритни растения

на сенчест или мрачен бордер. Тези цветове могат да се използват и като спокойна зона между силни или биещи се багри. Жълтите и златните схеми са топли и особено подходящи за пролетта и есента. Когато правим колоритни схеми, не трябва да забравяме, че листата са толкова важни, колкото и цветовете. Бяло-зелените или бежово-зелените листа подчертават баграта на бяла или жълта схема. Най-общо, златните листа изглеждат най-добре на светлина, белите - на лека сянка, а жълтите - при сухи, горещи условия. Растенията със сребърни и сиви листа изглеждат добре в топли, слънчеви групи и бордери и балансират горещите тонове на сезонните и многогодишните цветя.

Едноцветна градина

Може да бъде във всеки цвят, но Бялата градина има особен чар. В нея са посадени растения, цвятящи с бели цветове или с бял, сивкав или сребърен оттенък на листата. Освен романтична, спокойна и елегантна бялата градина е и много цялостна и единна като цвят и въздействие. Тя може да бъде в пейзажен градински стил, тип английска извънградска градина. Тогава белите цветя са разпръснати из цялата градинска зелена част, създавайки усещане за естествен пейзаж. Ако белите цветя са малко по-нагъсто, разположени на тупи, се създава сияйна гледка,

особено ефектна в полумрак. А можем да я направим и геометрична и минималистична. През голяма част от годината бялата градина е зелена, бяла е през пролетта и лятото. Все пак не бива да прекаляваме с бялото и да нарушаваме пропорцията зелено-бяло, за да изглежда градината добре и преди да цъфне, а по време на цъфтеж да не е прекалено студена. Освен това - да не създаваме прекалено много драма, ако не става дума за сватба. Ефектът на бялото можем да омекотим, като включим и други бледи цветове.

Видът на цветовете, силуетът на растенията, кората и плодовете и най-вече листата изграждат текстурата на градината. Те могат да са ситни, назъбени или деликатни и дантелени (напрат, аргирантеум) или пък едри, индивидуални (хоста, гунера, каталпа). Освен от формата на листата текстурата се влияе и от повърхността им - матова, лъскава, восъчна. Когато групираме различни растения, трябва да имаме предвид как се съчетават текстурите им и да се стремим да композираме растения с контрастиращ ефект. В зависимост от съчетаването им можем да създаваме силни контрасти или нежни хармонии. В градината текстурите могат да идват и от твърдите повърхности - камъни, тухли, плочи, метал.

зеленото пространство

От 1980 г. се оформя тенденция за използване на ярки цветове в по-концептуалните и авангардните градини, както и засилена чувствителност към текстурите в тях.

Градините са или временни, или постоянно променящи се.

Частната градина на Тори Уинкълър

акцентира върху това тяхно качество и е направена като временни външни инсталации, като "фотографии на специално режисиран момент". Загинали растения, боядисани в ярки цветове и аранжирани в неестествени форми са превърнати в живи

скулптури, а белият кон превръща сцената в сюрреалистична. Алеята на оцветените растения отвежда от мястото, направено от човека, през порта към красотата на естествената гора. Временна пътека от нападнали сухи листа свързва двете части на дизайна и градината.

Първоначално **покривната градина на Марта Шварц** в Кембридж, Масачузетс, е била мрачно, пусто, покрито с плочи и заобиколено с високи стени място над сграда, в която се намира институт по микробиологични проучвания. Съществуват и проблеми - покривът

е конструиран така, че не може да носи допълнителна тежест, няма източник на вода, нито екип за поддържане, бюджетът е нисък и съответно няма възможност за живи растения. За да създаде усещане за свежа градина, Марта Шварц осигурява гостатъчно сигнали, за да може мястото да се "чете" като градина. Използва примери от други култури и създава градински абстракции - в японските градини символчните пейзажи често загатват по-големи пейзажи. Шварц е искала разказът на градината да кореспондира с дейността на института - градината е предупреждение за опасностите, присъщи на генното инженерство, при което е възможно да се създаде чудовище.

Самата градината е чудовище - като сиамски близнаци са свързани градини от различни култури. Едната ѝ част е базирана на френската ренесансова градина, другата - на японската дзен градина. Елементите им са изопачени - скалите от японските градини са композирани от топиарни помпони (подстриганите храсти), характерни за френските градини. Някои растения излизат от страничната вертикална повърхност, други се клатушкат върху горния ръб на стената. Всички растения са пластмасови. Върху подрязаните храсти може да се сядат. Зелените цветове, създадени от чакъл и боя, най-силно подсказват, че това е градина. Друга идея е било да се получи визуален пъзел, който не може да бъде разрешен - за хората на науката, обитаващи сградата. Градината е ода за "по-добър живот чрез химията". ▶

За да е хубава една градина, трябва да има идея и да отговаря на основните принципи за контрасти, текстури, размери, пропорции.

градината чудовище

Дръзката градина на Тори Уинкълър

Копринени цветчета обвиват стъблата на дървета край Лион
 Вдясно: Изглед към карьерната градина на Сър Артър Мидълтън

Чакълена градина на Бет Чато е пример, че много впечатляваща композиция от растения може да се получи дори когато растителните условия са 60 см филц и пясък върху слой от глина. Чакълена градина първоначално е била паркинг. Вдъхновението за нея идва от изсъхнало речно корито в Нова Зеландия, където разнообразни растения виреели добре върху негостоприемните брегове на реката. Вземайки решението градината да не се полива или тори, да се оставят растенията да живеят или да умрат и всяко според собствените си възможности да устои на условията, човек може да преживее тъгата по смъртта на непригодните и да се радва на оцелелите.

Хиляди копринени цветчета украсяват стъблата на дървета като част от Френския летен градински фестивал. Идеята за

Висящите гоблени има няколко пласта - стъблата са от изкуствена материя, която подчертава градивността на природата, а коприната на цветчетата е символ на текстилната индустрия в Лион.

В имението Belsay Hall в Англия има обширна паркова част, серия от тераси и спокойно езеро, за което се намира живописната, карьерна градина, направена от сър Артър Мидълтън върху мястото, откъдето са вадени камъни за построяването на къщата. В духа на викторианската маниа към новостите и колекционирането сър Артър напълнил карьерната градина с редки и екзотични полуживоустойчиви дървета и храсти, нетрадиционни за района. В средата и края на XIX век такива нови видове се появили в Британия вследствие на експедициите на ловците на растения. Необичайно защитените условия в карьерата създават по-мек климат, който позволил на сър Артър да направи колекция, уникална за тази северна част на страната. Вътре в карьерата висока арка и тайна врата, маркирана от заплетени клони, примамва посетителя. Отвъд тесния проход се открива изглед към разрушеното имение.

Изгледи към едноцветната покривна градина на Марта Шварц

